

ธรรมนุญประชาชน
คนอำนาจเจริญ

ฉบับที่ ๑

พุทธศักราช ๒๕๕๕

ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ

อ้างถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

มาตรา ๖๖ บุคคลที่รวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอิทธิฤทธิ์หรือพื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา ๗๘(๓) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขภูมิภาคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

มาตรา ๘๗ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

(๔) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกระดับให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

(๕) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

มาตรา ๑๖๓ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย

ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยจากล่างสู่บน จากระดับชุมชน สู่ระดับประเทศ โดยมีขั้นตอนในการจัดทำธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ ดังนี้

๑. ลงเวทีหมู่บ้าน ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่จะทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนท้องถิ่น จังหวัด อยู่เย็นเป็นสุข

๒. ยกร่างธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ โดยตัวแทนสภาองค์กรชุมชนตำบล ๖๓ พื้นที่ๆละ ๓ คน ตัวแทนภาคีพัฒนา ๔๐ คน นำข้อมูลจากเวทีหมู่บ้านมายกร่าง พร้อมความเห็นเพิ่มเติม

๓. นำกรอบแนวคิดร่างธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ ลงจัดเวทีในระดับตำบล โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ นายภา และสมาชิก อปท. ผู้นำทางการ และผู้นำธรรมชาติ มาแก้ไข เพิ่มเติม ปรับแก้ให้ตรงกับความต้องการ

๔. นำข้อมูลจากเวทีระดับตำบลมายกร่าง จัดทำรูปเล่มร่างธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ

๕. นำร่างธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ ลงจัดเวทีประชาพิจารณ์ในระดับตำบลๆ ละ ๒๐๐ คน โดยหน่วยงานรัฐและภาคีพัฒนา ร่วมรับรองธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญนี้

โดยมีข้อตกลงร่วมกัน ดังนี้ จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสภาประชาชนทุกระดับ เพื่อเป็นเวทีทบทวนแผนงาน ตรวจสอบการนำไปปฏิบัติ และนำข้อเสนอของชุมชนท้องถิ่นเสนอต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นับเป็นธรรมนูญประชาชนระดับจังหวัดฉบับแรกของประเทศไทย

เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ

หมวด ๑
หมวดทั่วไป

ข้อ ๑ ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ” ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๒ ธรรมนูญนี้ให้มีผลตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๗๘(๓) มาตรา ๘๗(๑)(๒)(๓)(๔) และ(๕)และวรรคท้าย และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

นิยามศัพท์

ข้อ ๓ ในธรรมนูญนี้

“สภากลางตำบล” หมายความว่า กลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาของท้องถิ่นที่มีองค์ประกอบจากภาคี ๔ ฝ่าย คือ (๑) สภาองค์กรชุมชนตำบล (๒) สภาองค์กรบริหารส่วนตำบล (๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ(๔) ภาคีพัฒนาในท้องถิ่น

“สภากลางจังหวัดอำนาจเจริญ” หมายความว่า กลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาของจังหวัดที่มีองค์ประกอบจากภาคี ๔ ฝ่าย คือ (๑) ภาคประชาชน (๒) ภาคธุรกิจเอกชน (๓) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และ (๔) ภาคราชการ

“ประชาธิปไตย” หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

“การจัดการตนเอง” หมายความว่า การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการตนเองในด้านการเมือง การปกครอง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้านแบบองค์รวม เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

“ปัญญา” หมายความว่า ความรู้ทั่ว รู้เท่าทันและความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความซื่อ ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อผู้อื่น

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ องค์กรมหาชนและหน่วยงานอื่นของรัฐ

“คุณธรรม” หมายความว่า คุณงามความดี ที่วิญญูชนพึงสำนึกในจิตใจของตน ในเรื่องความจริง ความดี ความงาม และใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต

“จริยธรรม” หมายความว่า แนวทางแห่งความประพฤติที่ยึดหลักคุณธรรม

“มนุษยธรรม” หมายความว่า ธรรมของคน ธรรมที่มนุษย์พึงมีต่อกัน มีเมตตากรุณา เป็นต้น

“เศรษฐกิจพอเพียง” หมายความว่า แนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา

และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้าน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

“ธรรมาภิบาล” หมายความว่า คุณลักษณะของการบริหารหรือการปกครองเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ มีคุณภาพและเกิดความคุ้มค่า ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ตอบสนองความต้องการของ ประชาชน และมีการประเมินผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และตรวจสอบได้ หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผลและหลัก นิติธรรม

“การสร้างเสริมประชาธิปไตยชุมชน” หมายความว่า การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมี ส่วนร่วมสร้างประชาธิปไตยชุมชน โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคลและการจัดการชุมชน สภาพแวดล้อม เพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

“นโยบายสาธารณะ” หมายความว่า ทิศทางหรือแนวทางที่สังคมโดยรวมเห็นว่า หรือเชื่อว่าควร จะ ดำเนินการไปในทิศทางนั้น รวมถึงนโยบายที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่กำหนดมาจากรัฐด้วย

“การมีส่วนร่วม” หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ในลักษณะของการร่วมคิด ร่วม วางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล

“ภูมิปัญญาท้องถิ่น” หมายความว่า องค์ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความชำนาญ โดยอาศัย ความรู้ที่ได้สั่งสม ถ่ายทอด และพัฒนาสืบต่อกันมาในท้องถิ่น

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะอันเนื่องจากการมีผลประโยชน์ หรือมี คำนึงร่วมกัน หรือมีปัญหาาร่วมกัน หรืออาศัยอยู่ในอาณาเขตทางภูมิศาสตร์เดียวกัน หรือมีความสนใจ และมี กิจกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน

“ชุมชนท้องถิ่น” หมายความว่า ชุมชนที่อยู่ร่วมกันในพื้นที่หมู่บ้านหรือตำบล

“การสร้างความรู้ด้านประชาธิปไตยชุมชน” หมายความว่า การสร้างความรู้จากการปฏิบัติการจัดการ ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสั่งสมความรู้และประสบการณ์ การศึกษาวิจัย การสังเคราะห์ความรู้และข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยชุมชน

“การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า การนำเสนอข้อมูล ที่หน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่างๆ จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่และสื่อสารกับประชาชนด้วยรูปแบบและช่องทางต่างๆ

“ระบบการเงินการคลัง” หมายความว่า การจัดการทางการเงินการคลัง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ ประชาชนมีจิตประชาธิปไตยและหลักประกันการเข้าถึงอย่างถ้วนหน้า และอย่างมีประสิทธิภาพ

หมวด ๒

ปรัชญาและแนวคิดหลัก

ข้อ ๔ ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ จัดทำขึ้นเพื่อ

(๑) เป็นกติกา หรือข้อตกลงของคน และชุมชนใช้ร่วมกัน ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ

(๒) เพื่อนำไปสู่สังคมอยู่เย็นมีสุขของคนอำนาจอเจริญ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยขั้นพื้นฐานของมนุษย์ มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม มีความสมดุลระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง บนฐานหลักศาสนา วิถีภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของคนอำนาจอเจริญ และมีการพึ่งตนเองสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) เพื่อการสร้างจิตสำนึก สร้างความตระหนักถึงสิทธิชุมชนร่วมกัน หลอมรวมดวงใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ทุกคนมีคุณธรรมจริยธรรมร่วมถึงการเสียสละเพื่อส่วนรวมในการร่วมกันจัดการชุมชนท้องถิ่นตนเอง

(๔) เพื่อการพัฒนาระบบการเมืองภาคพลเมืองของชุมชนไปสู่การจัดการตนเอง

หมวด ๓

ด้านการเมืองภาคพลเมือง

หลักการ

ข้อ ๕ การเคลื่อนไหวของประชาชนเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะโดยตรง โดยการประสานความร่วมมือกับภาคีพรรคการเมือง ภาคเอกชน และภาครัฐ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งยึดแนวคิดที่ว่า "การเมืองไม่ใช่แค่การเลือกตั้ง" แต่เป็นการเมืองแนวราบ

ข้อ ๖ เป็นการเคลื่อนไหวอย่างมีจิตสำนึกทางการเมืองของประชาชน เพื่อการจัดการตนเองในด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

ข้อ ๗ การสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชน และองค์กรชุมชน ให้สามารถปกป้องคุ้มครองประโยชน์ของตนเองได้

ข้อ ๘ การกำหนดคุณสมบัติ และควบคุมผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และชาติ

ข้อ ๙ ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะที่ให้การปกป้องคุ้มครองสิทธิ และประโยชน์ของประชาชน

เป้าหมาย

ข้อ ๑๐ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางวิถีประชาธิปไตยชุมชน

ข้อ ๑๑ การสร้างเครือข่ายทางการเมืองภาคพลเมืองจังหวัดอำนาจอเจริญ

มาตรการ

ข้อ ๑๒ ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ต้องมีคณะกรรมการหมู่บ้านหรือสภาหมู่บ้านซึ่งมีสมาชิกประกอบด้วยกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, สมาชิก อปท., ผู้นำกลุ่มทุกกลุ่ม, ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาจำนวนหนึ่ง

ข้อ ๑๓ บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือสภาหมู่บ้าน มีดังนี้

(๑) ร่วมกันวางแผนพัฒนาหมู่บ้านของตนเองให้น่าอยู่ตามเจตนารมณ์ของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน

(๒) ร่วมกันกำหนดคุณสมบัติของผู้นำทุกประเภทที่จะเป็นตัวแทนชาวบ้านในระดับต่างๆ เช่น คุณสมบัติของผู้ใหญ่บ้าน/ กำนัน/ สมาชิก อปท./ ผู้บริหาร อปท./ สมาชิกสภาจังหวัด (สจ.)/ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) เป็นต้น

(๓) กำกับติดตามแผนพัฒนาหมู่บ้านให้สามารถนำไปปฏิบัติได้

(๔) กำกับติดตามผลการดำเนินงานของผู้แทนตัวเองทุกระดับ

ข้อ ๑๔ คณะกรรมการหมู่บ้านหรือสภาหมู่บ้านต้องประชุมกันทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และติดตามผลงานพัฒนาตลอดจนวางแผนปฏิบัติการประจำเดือนร่วมกัน

ข้อ ๑๕ ทุกหมู่บ้านต้องประชุมประจำเดือนทุกเดือน และมีการประชุมใหญ่ประจำปีทุกปี และสมาชิกในชุมชนทุกคนมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ ๑๖ ทุกตำบลต้องมีสภากลาง ประกอบด้วย

(๑) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

(๒) สภาองค์กรชุมชนตำบล (สอ.ชต.)

(๓) ภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) ภาคพัฒนาในท้องถิ่น เช่น วัด โรงเรียน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

ข้อ ๑๗ ให้สภากลางของตำบล ทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาตำบล ๑ ตำบล ๑ แผนพัฒนา

ข้อ ๑๘ ให้สภากลางของตำบล กำหนดคุณสมบัติของสมาชิก อบต. และผู้บริหาร อบต.

ข้อ ๑๙ ให้สภากลางของตำบล กำกับ ติดตามแผนพัฒนาระดับตำบล และกำกับติดตามผลการดำเนินงานของ อบต.

ข้อ ๒๐ สภากลางตามข้อ ๑๖ และสภาองค์กรชุมชนต้องประชุมร่วมกันอย่างน้อย ๒ เดือนต่อครั้ง

ข้อ ๒๑ ให้มีสภากลางของจังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีสมาชิกประกอบด้วย ๔ ฝ่าย ดังนี้

(๑) ภาคประชาชน ประกอบด้วย

- สภาองค์กรชุมชนตำบลละ ๒ คน

- สภาเกษตรกร อำเภอละ ๑ คน

- ภาคประชาสังคมอื่นๆ เช่น สื่อมวลชน องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ ภาคีละ ๑ คน

(๒) ภาคธุรกิจเอกชน ประกอบด้วย

- สภาอุตสาหกรรม ๒ คน

- สภาหอการค้า ๒ คน

- สภานายความ ๒ คน

(๓) ภาคส่วนราชการ

(๔) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

ข้อ ๒๒ บทบาทของสภากลางจังหวัดอำนาจเจริญ มีดังนี้

(๑) ร่วมกันกำกับทิศทางแผนพัฒนาของประชาชนให้บรรลุเป้าหมาย

(๒) นำเสนอแผนพัฒนาของประชาชนต่อภาคที่เกี่ยวข้อง

(๓) ผู้บริหารจังหวัด ต้องนำแผนของประชาชนไปดำเนินการเป็นหลัก

(๔) ติดตาม กำกับแผนพัฒนาของประชาชน

(๕) ร่วมกันกำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารจังหวัดหรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๖) ร่วมกันกำหนดรูปแบบการพัฒนาจังหวัดที่เหมาะสม

ข้อ ๒๓ ให้มีคณะกรรมการประสานงานพัฒนาจังหวัดคณะหนึ่ง ซึ่งมีสัดส่วนจากภาคประชาชนต่อภาคีเท่ากับ ๗๐ : ๓๐ ทำหน้าที่บูรณาการแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

หมวด ๔

ด้านสังคม

หลักการ

ข้อ ๒๔ สังคมดีงาม อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

เป้าหมาย

ข้อ ๒๕ ชุมชนเข้มแข็ง ผู้คนฮักแพงแบ่งปัน สานต่อวัฒนธรรมประเพณี

ข้อ ๒๖ สังคมอยู่ดีมีสุข ห่างไกลสิ่งเสพติด ไร้สารพิษและปลอดภัย

มาตรการ

๑. ด้านการศึกษา

ข้อ ๒๗ รัฐต้องจัดการศึกษาให้เยาวชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

ข้อ ๒๘ สถานศึกษาต้องร่วมกับสภากลางของตำบล ในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่ตอบสนองต่อ
บริบทของชุมชน

ข้อ ๒๙ สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง นำไปใช้ในชีวิตได้

ข้อ ๓๐ สถานศึกษาต้องให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งการบริหารจัดการ และการประเมินคุณภาพ

ข้อ ๓๑ สถานศึกษาต้องนำศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีมาสอนโดยพระสงฆ์ และครูภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อ ๓๒ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครอง พ่อ แม่ สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

ข้อ ๓๓ สถานศึกษาต้องปิด - เปิด การเรียนการสอนให้ตรงกับฤดูทำนาของชุมชน

ข้อ ๓๔ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาภายในชุมชน หรือสังคมที่หลากหลายตามความเหมาะสมกับ
สังคม หรือชุมชนท้องถิ่น

๒. ด้านสตรี

ข้อ ๓๕ ชุมชนต้องให้ความเสมอภาคของหญิงชายในการเข้ามามีส่วนร่วมในพัฒนาชุมชนท้องถิ่นทุกด้าน

ข้อ ๓๖ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องบังคับการใช้กฎหมายเกี่ยวกับความรุนแรงต่อสตรีอย่างเข้มงวด

ข้อ ๓๗ สตรี ที่เป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคม สภากลางของตำบล และสมาชิกในชุมชน หรือสังคมต้องให้การ
ดูแล และเยียวยาอย่างเต็มความสามารถ

๓. ด้านเด็กและเยาวชน

ข้อ ๓๘ เด็กทุกคนต้องได้รับการพัฒนาตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา โดยให้ความรู้มารดา และอาหารเสริมนม

ข้อ ๓๙ เด็กและเยาวชนต้องได้รับโอกาสในการร่วมงานในชุมชนท้องถิ่น เช่น งานบุญ งานพัฒนา
กรรมการชุมชน

ข้อ ๔๐ รัฐต้องควบคุมสื่ออินเทอร์เน็ต ให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับเด็กและเยาวชน

ข้อ ๔๑ สภากลางของตำบลสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง “สภาเด็กและเยาวชน” และมีงบประมาณสนับสนุน
ทุกปี

ข้อ ๔๒ สถานศึกษาต้องร่วมมือกับ สภากลางของตำบล ในการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเด็กและ
ส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์แก่เด็กและเยาวชน เช่น ดนตรี, กีฬา, นันทนาการ, งานค่าย และอาชีพ

ข้อ ๔๓ ผู้ใหญ่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี และให้คำแนะนำ โดยเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็น ลงมือปฏิบัติ

ข้อ ๔๔ ชุมชนมีสิทธิในการระงับกิจการใดๆ ที่เป็นภัยคุกคามต่อเด็ก และเยาวชนของตนเอง ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจได้ตามบทบาทหน้าที่ของบิดา-มารดา ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน หรือสังคม “ตามหลักการป้องกันไว้ก่อน”

ข้อ ๔๕ ครอบครัว และชุมชน หรือสังคม มีหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในด้านต่างๆ

๔. ด้านผู้สูงอายุ

ข้อ ๔๖ สภากลางของตำบล ต้องร่วมกันจัดให้มีกิจกรรมที่มุ่งสร้างคุณค่าของผู้สูงอายุ

ข้อ ๔๗ สภากลางของตำบล ต้องร่วมกันจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ

ข้อ ๔๘ สภากลางของตำบล และสถานศึกษา ต้องร่วมกันถอดองค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่น ตั้งแต่เกิดถึงตาย ที่ผู้สูงอายุมีความรู้ แล้วจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ให้ผู้สูงอายุเป็นครูสอน ทั้งในและนอกสถานศึกษา

ข้อ ๔๙ สภากลางของตำบล ต้องตระหนักร่วมกันว่า “ผู้สูงอายุ” คือ ทรัพยากรบุคคลอันทรงคุณค่าของสังคม ทั้งในด้านประสบการณ์ และความรู้ในด้านต่างๆ ที่สั่งสมมาชั่วอายุ

๕. ด้านผู้ด้อยโอกาส

ข้อ ๕๐ สภากลางของตำบล ต้องร่วมกันจัดสวัสดิการให้ผู้ด้อยโอกาสให้ครอบคลุมทุกๆ ด้าน

ข้อ ๕๑ สภากลางของตำบล ต้องร่วมกันจัดการศึกษาให้ผู้ด้อยโอกาสอย่างมีคุณภาพและเสมอภาค

ข้อ ๕๒ สภากลางของตำบล มีหน้าที่ร่วมกันในการขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เป็นมูลเหตุของความด้อยโอกาสของสมาชิกในสังคมให้หมดไป

๖. ด้านศาสนา พิธีกรรม และความเชื่อของคนในหมู่บ้าน

ข้อ ๕๓ วัดมีการบริหารจัดการ และการประเมินคุณภาพแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ข้อ ๕๔ สถานศึกษา และสภากลางของตำบล ต้องร่วมกันจัดทำหลักสูตรวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการเรียนการสอนทั้งในและนอกสถานศึกษา

ข้อ ๕๕ สถานศึกษา และสภากลางของตำบล ต้องร่วมกันจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอ

ข้อ ๕๖ ชุมชนมีประเพณีปลอดเหล้าอย่างน้อย ๒ ประเพณี

หมวด ๕

ระบบเศรษฐกิจชุมชน

หลักการ

ข้อ ๕๗ เศรษฐกิจชุมชน เป็นระบบความสัมพันธ์ของฐานทรัพยากร ระบบการผลิต ระบบการบริโภค ระบบการจัดการทุน โดยอาศัยกิจกรรมกลุ่มเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้

ข้อ ๕๘ พัฒนาศักยภาพ หรือฟื้นฟูสภาพแวดล้อม/คน/ครอบครัว/ชุมชนและอาชีพ

ข้อ ๕๙ ช่วยยกระดับการกินดีอยู่ดี และการทำมาค้าขายของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อ ๖๐ การพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนที่ขจัดปัญหาความยากจน และความไม่เท่าเทียมทางด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคม

เป้าหมาย

ข้อ ๖๑ พัฒนาศักยภาพตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยใช้กิจกรรมเศรษฐกิจสร้าง “กระบวนการเรียนรู้” ซึ่งจะทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

ข้อ ๖๒ มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

ข้อ ๖๓ ลดความเหลื่อมล้ำและช่องว่างทางเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชนหรือสังคม และสร้างความเสมอภาคของประชาชนในชุมชน

มาตรการ

ข้อ ๖๔ ทุกครอบครัวต้องปลูกพืชผักสวนครัวให้พอเพียงสำหรับบริโภค และแบ่งปันเพื่อนบ้าน

ข้อ ๖๕ รัฐเป็นกลไกหนุนเสริม สภากลางของจังหวัด และตำบล ในการจัดตั้งกองทุนการผลิตที่มีดอกเบียต่ำ โดยชุมชนสมทบและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ข้อ ๖๖ ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน สู่การรู้จักตนเองอย่างแท้จริง

ข้อ ๖๗ ชุมชนต้องทำการเกษตรอินทรีย์ โดยรัฐส่งเสริมและประกันราคารับซื้อในราคาสูงกว่าเกษตรเคมี

ข้อ ๖๘ รัฐเป็นกลไกหนุนเสริมสภากลางของจังหวัด และตำบล ในการปกป้องคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร

ข้อ ๖๙ รัฐเป็นกลไกหนุนเสริมสภากลางจังหวัด และตำบล ในการปกป้องการคุกคามจากระบบการผลิตเชิงอุตสาหกรรมต่อระบบการผลิตดั้งเดิมของชุมชน

ข้อ ๗๐ รัฐเป็นกลไกหนุนเสริมสภากลางจังหวัด และตำบล ในการปกป้องคุ้มครองการคุกคามจากระบบทุนภายนอกที่มีผลกระทบต่อชุมชน ที่ดินจะต้องเป็นของเกษตรกรผู้ทำการผลิตในชุมชนเท่านั้น

หมวด ๖

ด้านสุขภาพ

หลักการ

ข้อ ๗๑ การพัฒนาสุขภาพหรือสุขภาวะที่สมบูรณ์ในทุกมิติของสุขภาพทั้งกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ในระดับบุคคลหรือองค์กร บนพื้นฐานการพึ่งตนเองเป็นหลัก อย่างทางสายกลางพอประมาณ มีเหตุผล ด้วยหลักความรู้ รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรม เป็นพื้นฐานของระบบ มีความซื่อสัตย์ เมตตา จิตอาสา เสียสละและแบ่งปัน ตามความเหมาะสมของชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นอยู่ เพื่อความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

เป้าหมาย

ข้อ ๗๒ มีการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพอย่างมีส่วนร่วมและเป็นรูปธรรม

ข้อ ๗๓ มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพอย่างหลากหลายและเป็นรูปธรรม

ข้อ ๗๔ มีการสร้างเสริมสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม อย่างสมดุลและเชื่อมโยงกันตามหลักการสร้างเสริมสุขภาพ

ข้อ ๗๕ มีชุมชนท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งด้านสุขภาพครอบคลุมร้อยละ ๘๐ ของตำบลทั้งจังหวัด
มาตรการ

ข้อ ๗๖ สภาากลางขอตำบล ต้องมีธรรมนูญสุขภาพที่มาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ข้อ ๗๗ รัฐต้องไม่อนุญาตให้นำเข้าสารเคมี และส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ด้วยภูมิปัญญาไทย

ข้อ ๗๘ สภาากลางของตำบล และรพ.สต. ต้องส่งเสริมการตรวจสุขภาพประชาชนทุกคนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๗๙ สภาากลางของตำบล และ รพ.สต. ต้องสร้างบุคลากรด้านบริการสุขภาพที่มีความรู้คุณธรรม มีจำนวนเพียงพอ

ข้อ ๘๐ สภาากลางของตำบล และ รพ.สต. ต้องสนับสนุนการออกกำลังกาย ทั้งองค์ความรู้ อุปกรณ์ สถานที่ อย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๘๑ ประชาชนต้องลดพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น งดการสูบบุหรี่ งดการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ งดบริโภคอาหารที่มีไขมัน ฯลฯ

ข้อ ๘๒ สภาากลางของตำบล และ รพ.สต. ต้องร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพเป็นประจำหลากหลาย และต่อเนื่อง

ข้อ ๘๓ รัฐเป็นกลไกหนุนเสริมสภาากลางของจังหวัด และตำบล ในการสนับสนุนบทบาทชุมชนในการส่งเสริม และดูแลสุขภาพของตนเองอย่างพอเพียง ในรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย เช่น การแพทย์พื้นบ้าน

ข้อ ๘๔ ประชาชนในชุมชนมีสิทธิในการตัดสินใจเลือกวิธีการดูแลสุขภาพของตนเอง หรือผู้บริโภคน ย่อมมีสิทธิในการตัดสินใจ ภายใต้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน รอบด้าน โปร่งใส และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

หมวด ๗

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

หลักการ

ข้อ ๘๕ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ดิน แร่ธาตุ น้ำ ป่าไม้ ทรัพยากรชีวภาพ เป็นสิทธิของชุมชนในการตัดสินใจ และบริหารจัดการ

ข้อ ๘๖ รัฐมีหน้าที่ให้การสนับสนุน และส่งเสริมชุมชน เท่านั้น

ข้อ ๘๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจกต้องไม่มีขัดขวาง และลดทอนสิทธิของชุมชน หรือการจัดทำรัฐธรรมนูญจกต้องคำนึงถึงหลักการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับธรรมนูญชุมชนท้องถิ่น

เป้าหมาย

ข้อ ๘๘ ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่น

ข้อ ๘๙ ประชาชน และชุมชนเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นรากฐานชีวิตของชุมชนท้องถิ่น

มาตรการ

ข้อ ๙๐ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อ ๙๑ ให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๙๒ แก่กฎหมายที่ขัดขวางการใช้สิทธิตามธรรมนูญของชาวบ้านและชุมชนในการจัดการทรัพยากร และหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๙๓ สภาากลางจังหวัด และตำบล มีส่วนร่วมในการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจรัฐในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นที่ยั่งยืน และแบบองค์รวม

ข้อ ๙๔ รัฐและอปท. ไม่เป็นผู้มีสิทธิเด็ดขาดในการให้อนุญาตกระทำการใดๆ ในการใช้สอย และจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้มีกระบวนการฟังความเห็นจากประชาชนในชุมชนที่กระทำอย่าง โปร่งใส และรอบด้าน

ข้อ ๙๕ สภาากลางของตำบล มีหน้าที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้ความรู้แก่ชุมชนได้อย่างถูกต้องในการ อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่น

ข้อ ๙๖ ประชาชนมีหน้าที่ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตนเองอย่างเสมอภาค

หมวด ๘

ด้านการรับรู้ข้อมูล การเข้าถึง และการกระจายข่าวสาร

หลักการ

ข้อ ๙๗ เสริมสร้างค่านิยมประชาธิปไตยที่รู้เท่าทัน ด้วยการปรับความคิดของประชาชนให้เป็น พลเมือง คุณภาพ ให้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ โดยทำภารกิจให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่รอบด้าน หลากหลายลุ่มลึก เชื่อมโยงและสมดุล

ข้อ ๙๘ เปิดโอกาสให้มีการโต้เถียงกันอย่างมีวุฒิภาวะจากทุกกลุ่มความคิด เพื่อให้ประชาชนมีข้อสรุปที่ สมเหตุสมผลในการตัดสินใจ ไม่ตกเป็นเหยื่อของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่แสวงหาอำนาจทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ

ข้อ ๙๙ เปิดพื้นที่ให้แก่ประชาชนที่ขาดโอกาสเคยถูกละเลย ให้ได้สิทธิ มีเสียงในฐานะพลเมืองที่เท่าเทียม

ข้อ ๑๐๐ ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะ โดยได้รับทรัพยากรอย่างพอเพียงและมั่นคง

เป้าหมาย

ข้อ ๑๐๑ สื่อแบบมีส่วนร่วม โดยประชาชนเข้าถึงสื่อ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้ อย่างอิสระและเท่าเทียมกัน

ข้อ ๑๐๒ ประชาชนเป็นเจ้าของเวทีสาธารณะของสื่อ วางแผน บริหาร ตัดสินใจ และผลิตเนื้อหาสาระ ด้วยตนเอง โดยเนื้อหาสาระหลากหลาย มาจากหลายทิศทาง

มาตรการ

ข้อ ๑๐๓ สภาากลางของตำบล ต้องสนับสนุนการตั้งสถานีวิทยุชุมชน ที่ปลอดจากการโฆษณา โดยชุมชนมี ส่วนร่วม

ข้อ ๑๐๔ ชุมชนต้องมีคณะกรรมการบริหารจัดการหอกระจายข่าว ที่มาจากหลากหลายกลุ่มคน และทุก กลุ่มสามารถใช้บริการหอกระจายข่าวได้อย่างเสมอภาค

ข้อ ๑๐๕ สภากลางของตำบล และสถานศึกษาต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้การรับสาร การสื่อสาร ที่ทันต่อสถานการณ์โลก

ข้อ ๑๐๖ สภากลางของตำบล ต้องสนับสนุนการจัดทำศูนย์ข้อมูลชุมชนที่ครบวงจรเป็นปัจจุบัน ที่ทุกคนเข้าถึงและสามารถนำไปใช้ได้

ข้อ ๑๐๗ ระบบการสื่อสารมวลชนของรัฐ และเอกชน ทั้งวิทยุ และโทรทัศน์ จะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านเนื้อหา และรูปแบบการจัดทำรายการได้ เช่น มีเนื้อหาสาระของชุมชนที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม และชาติพันธุ์

ข้อ ๑๐๘ รัฐจะต้องจัดสรรรายได้จากการให้สัมปทานระบบสื่อสารมวลชนของรัฐ ทั้งจากวิทยุ และโทรทัศน์ อุดหนุนแก่ชุมชนท้องถิ่นให้ทำระบบการสื่อสารของชุมชน

หมวด ๙

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๐๙ บรรดาการใดๆ ที่รับรองไว้ในธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ ฉบับที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๕๕ ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๖ มาตรา ๗๘(๓) และมาตรา ๘๗ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังวันที่ประกาศใช้ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ ให้ถือว่ากระทำนั้นชอบด้วยธรรมนูญฉบับนี้

ข้อ ๑๑๐ กำหนดให้คณะกรรมการสภากลางของจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นคณะกรรมการดำรงไว้ซึ่งธรรมนูญฉบับนี้ มีวาระ ๔ ปี

ข้อ ๑๑๑ คณะกรรมการดำรงไว้ซึ่งธรรมนูญฉบับนี้ สามารถแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ตามความเหมาะสม และสามารถออกข้อบัญญัติประกอบธรรมนูญฉบับนี้ได้ พร้อมสรรหาผู้ปฏิบัติตามข้อบัญญัติดังกล่าว

ข้อ ๑๑๒ เนื้อหาในธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญฉบับนี้ สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ โดยความเห็นชอบจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสภาประชาชนระดับจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ แต่ต้องไม่ขัดกับข้อบัญญัติเดิมที่มีอยู่ และกำหนดให้แก้ไขเพิ่มเติมได้หลังจากวันที่ประกาศใช้ไปแล้วไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน

ข้อ ๑๑๓ เหตุผลในการจัดทำธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ เพื่อเป็นเครื่องมือในการวางกรอบระเบียบกติกาของชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เป็นมาตรการปฏิบัติเพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน เป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งในอนาคตจะมีการยกธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ เป็นพระราชบัญญัติจังหวัดจัดการตนเอง โดยจะให้ประชาชนมีบทบาทสำคัญกับพระราชบัญญัตินี้ ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕